

NIKOLI NI PREPOZNO

Kolikor jezikov znaš, toliko veljaš

Intenzivni tečaji tujih jezikov praznovali 25-letnico uspešnega dela – V učilnicah se je zvrstilo 21.483 slušateljev

2. decembra lani je delovna organizacija Intenzivni tečaji tujih jezikov, ki ima svoje prostore za Bežigradam na Vilharjevi 21, praznovala 25-letnico obstoja in uspešnega delovanja. Ta delovna organizacija je edina specializirana ustanova v Sloveniji, ki odraslim posreduje znanje tujih jezikov in ga preverja.

ZAČETKI IN RAZVOJ

Na začetku petdesetih let, ko je Jugoslavija začela navezovati stike in sodelovati z bližnjimi evropskimi in oddaljenimi državami na drugih kontinentih, je nastala potreba po hitrem in učinkovitem učenju tujih jezikov, s tem pa tudi po šoli nove vrste, v kateri bi se odrasli oziroma strokovnjaki v čim krajšem času naučili tujega jezika. Tako smo začeli v Jugoslaviji v sklopu tehnične pomoči Organizacije združenih narodov in ob sodelovanju inštituta za jezike in jezikoslovje univerze v Georgetownu ZDA ustanavljati centre za pouk angleškega jezika. Kot četrti tak center (za Beogradom, Zagrebom in Sarajevom) je svet za prosveto in kulturo LRS 2. decembra 1953 ustanovil Tečaje za angleški jezik v Ljubljani. Šola je imela ob ustanovitvi dva mentorja, štiri predavatelje, ameriškega inštruktorja, sekretarko in tehniko. Bila je sodobno opremljena, saj so imeli že jezikovni laboratorij s potrebnimi učnimi pripomočki, poučevali pa so po učbeniku, ki so ga skupaj z magnetofonskimi trakovi dobili od georgetownске univerze.

Začeli so uvajati novo avdiovizualno metodo. Osnovni učni program je obsegal štirimesečni tečaj s 650 urami pouka, vpisati pa se je smelo največ 40 kandidatov hkrati. Leta 1960 so Tečaji prešli v pristojnost okrajnega ljudskega odbora in postali finančno samostojen zavod, konec leta 1973 pa so delavci zavoda osnovali svojo delovno organizacijo kot samostojno samoupravno izobraževalno telo.

Od ustanovitve imajo Intenzivni tečaji tujih jezikov pooblastilo Zavoda SRS za mednarodno znanstveno, tehnično in prosvetno-kulturno sodelovanje za preverjanje znanja tujih jezikov po kriterijih za mednarodno izmenjavo strokovnjakov in študentov. Od leta 1973 pa po pooblastilu gospodarske zbornice SRS preverjajo znanje jezika tistih delavcev, ki opravljajo posle zunanjetrgovinskega prometa.

Prve prostore, en jezikovni laboratorij, tri razrede in pisarno, so imeli v Zavodu za raziskavo materiala in konstrukcij na Dimičevi 12. Leta 1958 so se preselili v prostore Gradisa na Bohoričevi 28, že dve leti zatem pa na Vilharjevo 21, kjer so še danes. Pred dvema letoma so te prostore obnovili in funkcionalno usposobili za sodoben pouk tujih jezikov. Tako imajo sedaj tri jezikovne laboratorije in osem razredov, v katerih poučuje 14 predavateljev in nekaj zunanjih sodelavcev.

V hiši na Vilharjevi 21 je leta 1941 dr. Neuberger zdravil partizane, februarja 1943 pa so v kletnih prostorih zgradili bunker, ki je služil centralni tehniki poverjenosti CK KPS in IO OF za Ljubljano. Bunker je

še danes ohranjen in zaščiten kot spomenik NOB.

DEJAVNOST SE ŠIRI

Mednarodna delitev dela in vse večje prodiranje Jugoslavije na svetovno tržišče ter drugi vzroki so vplivali na večje potrebe po hitrem učenju tujih jezikov in utrjevanju ter poglobljanju v redni šoli pridobljenega znanja, s tem pa se je krepila tudi dejavnost Intenzivnih tečajev tujih jezikov. Od pretežno dopoldanskih so prešli na organiziranje tečajev angleškega jezika v popoldanskih in večernih urah ter začeli postopoma uvajati tudi pouk francoskega, nemškega, italijanskega, ruskega, španskega in češkega jezika. Iz leta v leto je raslo število slušateljev in se tako od začetnih 186 v letu 1954 povečalo na več kot 1600 tečajnikov leta 1978. V vseh 25 letih obstoja je jezikovne tečaje na zavodu obiskovalo 21.483 slušateljev (tečaje angleščine 9127 slušateljev, nemščine 8270, italijanščine 2040, francoščine 1618, španščine 216, ruščine 194 in češčine 18 slušateljev). Zavod pripravlja tudi jezikovne tečaje po posebnem programu za delavce posameznih delovnih organizacij ter sodeluje z VEKŠ Maribor in po njihovih programih vodi seminarje nemškega in angleškega jezika za študente ob delu.

Do oktobra 1978 so na zavodu preverili splošno znanje jezika za verificirano spričevalo 54, znanje poslovnega jezika za zunanjetrgovinsko registracijo 4859, in znanje strokovnega jezika 2850 kandidatov. Ob tem so sproti dograjevali in poglobljali učne metode ter pisali učbenike, ki so jih izdali v lastni založbi. V lanskem letu so dopolnili predvsem laboratorijsko delo, saj so uvedli demonstratorje v jezikovnih laboratorijih in izdali priročnike za delo z originalno posnetim gradivom.

ORGANIZIRANOST

Delovno organizacijo upravljajo delavci DO (sedanje število zaposlenih je 22) skupaj z udeleženci izobraževanja. Delo si delijo v sklopu treh delovnih enot: jezikovnega izobraževanja, laboratorijsko-tehnične dejavnosti in skupnih služb. Glavni vir dohodka so sredstva, ki jih dobijo za uresničevanje vzgojnoizobraževalnega programa in drugo delo, s prodajo storitev, namenskim dajacijami in drugo dejavnostjo. Ker je izobraževalno in drugo delo zavoda odvisno od vsakokratnega vpisa, to zelo otežuje načrtovanje kadrov, zato prevzamejo občasna dela in jezikovni pouk zunanji sodelavci. Posebno skrb pa namenja stalnemu izobraževanju svojih delavcev.

S POMOČJO SLUŠALK

V letu 1978 je zavod Intenzivni tečaji tujih jezikov v obliki zaključnega ciklusa pripravil tečaje angleškega in nemškega jezika na šestih stopnjah, italijanskega in francoskega na štirih, španskega na dveh in ruskega na eni stopnji. Vzponredno s tem so pripravili še tečaje poslovne angleščine in nemščine na dveh težavnostnih stopnjah. Tečaji trajajo 10

tednov in se prične v februarju in septembru. Pri nemščini je večji vpis na začetnih tečajih, saj se po srednjih šolah poučuje nemščine precej manj kot angleščine, ljudje pa jo potrebujejo na svojih delovnih mestih, medtem ko je na angleščini več slušateljev na višjih stopnjah.

Na prvih treh stopnjah jezikovnega pouka je največje število slušateljev v skupini 14, na višjih pa 12, saj le majhen razred omogoča potrebno delovno sproščenost pri konverzaciji v tujem jeziku in razvija pristrčne tovariške odnose pri učenju. S prilagajanjem učnega programa zmogljivostim posamezne skupine, upoštevanjem jezikovne izobrazbe slušateljev in njihove individualne sposobnosti za učenje jezikov ter ob pomoči vaj v jezikovnem laboratoriju se predavatelji zavoda trudijo, da slušateljem v kratkem času omogočijo komuniciranje v tujem jeziku. Seveda pa je pot do aktivnega znanja tujega jezika dolga, zlasti če je ne spremljata redno obiskovanje tečaja in poglobljeno domače delo.

Morda je zanimiva stopnja izobrazbe slušateljev (podatki so za leto 1978): 44% je bilo slušateljev z visoko izobrazbo, 36% s srednjo, 17% z višjo in le 3% z nižjo izobrazbo.

In zakaj se odrasli odločijo za učenje tujih jezikov? Marsikdo šele v poklicu ugotovi, da potrebujemo popolnejše znanje tujega jezika, kot je tisto, ki ga je pridobil med rednim šolanjem; nekatere strokovne srednje in višje šole zaradi zahtevnosti strokovnih predmetov posvečajo premalo pozornosti tujim jezikom; mnogo ljudi se mora pri svojem delu dogovarjati s tujimi partnerji ali odide na izpopolnjevanje v tujino, nekateri potrebujejo znanje tujega jezika za branje in študij strokovne literature ali izvirnega lepislova, za spremljanje filmov ali zgolj za potovanje in spoznavanje ljudi.

Zato so take šole zelo potrebne in koristne, celo vedno bolj, zato bi tudi o delovnih organizacijah veljalo bolj prisluhniti željam delavcev, ki želijo izpopolniti svoje znanje tujih jezikov.

S. BEDENK

Vaje v jezikovnem laboratoriju so pomemben del učenja tujih jezikov.

SPOMENIŠKO VARSTVO

Neusmiljeni zob časa na Navju

O Navju, Plečnikovi mojstrovini iz naše polpretekle zgodovine, je bilo napisanega že mnogo, celo film so tam posneli. Toda kljub prelitemu črnilu se stvari niso premaknile nikamor. Ni naključje, da se tega problema znova lotevamo, saj ležijo Navje na področju naše občine. In zakaj spet pogrevamo staro in tečno temo? Pogrevamo jo zato, ker Navje niso tisto, kar bi morale biti, namreč naš kulturnozgodovinski spomenik, pač pa naša kulturna sramota. Vsakemu, še tako površnemu sprejemalcu se mora boleče vtisniti v spomin pohod med gomilami naših najslavnejših mož peresa, ki jih pozna staro in mlado, v šolah se učijo njihova dela na pamet, pa kljub temu so njihova zadnja počivališča predmet vsakodnevnih skrunitve. Ob jutrih lahko vidiš v parku in na

grobvih štirinožne kosmatince, tam opravljajo malo potrebo, medtem ko njihovi gospodarji neprizadeto prebirajo prve jutranje novice. V ograji poleg zaprtih vrat v parku zija velika luknja, arkačno pokopališče je vegasto, odpada omet, napisi na nagrobnikih so zbrisani, opaziti je splošno zanamarnost, propadanje, duh po kletni vlagi se meša z onim od gnijočih odpadkov med grmičevjem in po travi.

Sprva smo mislili, da bo odgovore na vsa zastavljena vprašanja moč dobiti, pa smo se grenko zmotili. Več kot trideset telefonskih pogovorov in raznih sestankov je bilo potrebnih, da smo odgrnili kopreno navidezne skrivnostnosti, ki zakriva poslednje domovanje naših literatov. Pa pojdi mo lepo po vrsti.

Na vprašanje, kdo je upravljal Navja, nismo dobili pravega odgovora. Kamorkoli smo se obrnili, so nas napotili na drug naslov. Še največ podatkov nam je nanizala inž. Staša Blažič z Regionalnega zavoda za spomeniško varstvo, ko je izjavila, da oni niso upravljalci Navja, istočasno pa potrdila, da ne ve, kdo bi to utegnil biti. Kot zanimivost je omenila, da so lansko leto za popravilo vandalistično poškodovanih spomenikov (storilcev še niso prijeli) dobili nekako devet milijonov starih dinarjev od ljubljanske kulturne skupnosti in da je bila to prva in verjetno zadnja takšna investicija na Navju. Obžalovala je, da za tekoče vzdrževanje kulturnih spomenikov namenskih sredstev enostavno ni. Tudi pri ljubljanski kulturni skupnosti so potrdili besede inž. Blažičeve in dodali, da je bila lanska investicija enkratna, saj za tekoče vzdrževanje nimajo denarja, pa ne samo denarja, tudi jasnih načrtov in pojmov o tem ni, kdo naj bi Navje vzdrževal. Pojasnili so, da je problem kulturnozgodovinskih spomenikov sistemski problem in bi ga bilo kot takega potrebno tudi obravnavati.

Kakorkoli že: vsi bi radi, o

tem ne dvomimo, da bi bili naši kulturnozgodovinski spomeniki lepo urejeni, nihče pa ne ve, od kod bi dobili denar. Naj omenimo, da je bil v Glasniku št. 31 iz leta 1966 zapisan odlok mestne skupščine, da Navje uvrščajo med objekte mestnega pomena, kar zadeva vzdrževanje. Določen je bil celo tisti, ki naj bi Navje vzdrževal – ljubljanske Žale, kjer pa o tem niso nič vedeli kot to, da jim enkrat letno nakažejo ob dnevu mrtvih denar za lovorov venec, ki ga pač odnesejo tja. Žal tudi v brošurici Smernice o politiki izvajanja družbenega plana Ljubljane 1976–1980, ki jo je izdala skupščina mesta Ljubljane, ni niti besedice o Navju.

Malce drugačna je podoba zelenih površin, ki pač ne spadajo med objekte kulturnozgodovinskega pomena. Redno jih vzdržuje Komunalno podjetje Ljubljane tozdr Rast, ki dobiva redna naročila ob občinski komunalne skupnosti. V svoji vni za lep videz parka v Navju so šli celo tako daleč, da so zaklenili ena od obeh vhodnih vrat, da pokopališče ne bi več služilo za tranzit pešcev, ki so redno mendrali nasade in zlasti ponoči na tratah počeli vse mogoče. Pa so si iznajdljivi občani pomagali tako, da so poleg zaprtih vrat »zvertali« v betonsko ograjo veliko luknjo in park je spet postal prehodan.

Problem kulturnozgodovinskih spomenikov v Ljubljani torej ni rešen. Večkrat se v to problematiko pritihovali različni izgovori, dvotirnosti in celo licemerstvo. Nihče noče biti odgovoren, nihče noče odriniti dinarja, vsi pa bi radi veljali za kulturne, vendar samo veljali, kajti v resnici smo daleč od tega. Morda ne bi bilo napak, ko bi začeli natančneje prebirati umetnine Jurčiča, Levstika, Aškerc, Vodnika in vseh drugih literatov, ki so pokopani na Navju. Morda bi se nam ob tem le utrnila pozabljena misel, da smo kljub svoji majhnosti le kulturni narod.

TADEJ BRATOK

Zamočeni zidovi, napol izbrisane črke po nagrobnikih, duh po vlagi – vse to ne more biti dostojno okolje poslednjih počivališč velikanov našega peresa.

slika: Karel Herman